

Modstrid med i hvert Tilfælde nogle af mine Partifæller eller mente, at jeg var gaaet imod en Ordning, som var truffet paa den Betingelse, at den overhovedet ikke maatte kritiseres. Dette er en Opfattelse, som jeg ikke kan anerkende.

Mine Udtalelser angaaende Fængselsarbejdet var foranlediget af den højtærede Justitsministers Ihærdighed for at skaffe forøget Afsætning for Fængselsarbejdet til uegentlige Statsanstalter, Aandssvageanstalter, Opdragelsesanstalter og lignende. Motiveringen for dette Forsøg paa at udvide Afsætningsomraadet var bl. a., at der var Arbejdsmangel i Fængslerne. Jeg tillod mig at mene, at denne Arbejdsmangel i Fængslerne vist betydelig lettere kunde afhjælpes end Arbejdsløsheden blandt frie Arbejdere ved at indskrænke Arbejdstiden og paa mange andre Maader. Jeg ved godt, at min Partigruppe i sin Tid har tiltraadt den Ordning, man nu forsøger at gennemføre; men jeg kan ikke indse, at det berettiger den højtærede Justitsminister til at kræve frit Lejde i Fremtiden for Administrationen af denne Ordning, saaledes at man overhovedet ikke maa tage til Gemæle derimod, og jeg tror heller ikke, det er i Overensstemmelse med den Opfattelse, mine Partifæller indenfor eller udenfor Rigsdagen har af den Sag. Mine Partifæller har ikke blot tiltraadt Ordningen, men det var dem, der rejste Spørgsmaalet her og fik en ny Ordning tilvejebragt. Om denne har virket efter Hensigten, det er det, der vistnok er Grund til at betvivle, og jeg tror ikke, der er nogen, der vil tage det ilde op, at hver især gør sin Betragtning derom gældende.

Dette Spørgsmaal rejstes af mine Partifæller i Aaret 1905—06 i Henhold til Punkt 18 i det socialdemokratiske Program. Dette Punkt lyder saaledes: „Udførelse af Arbejdet i Straffe- og Forsørgelsesanstalter paa en saadan Maade, at det ikke konkurrerer med det almindelige, normalt udførte Arbejde i Samfundet udenfor. Forbud mod Overdragelse af Arbejdskraften i saadanne Anstalter til private Arbejdskøbere.“ Paa det Tidspunkt var nemlig private Arbejdskøbere udenfor Fængslerne Lejere af Fængslernes Arbejdskraft. Der kan f. Eks. henvises til Horsens Tugthuset, hvor Crome & Goldschmidt havde forpagtet Straffangerne. Den sidste Del af Program-punktet blev gennemført; Overdragelsen af Arbejdskraften i Fængslerne til private Arbejdskøbere blev forhindret. Og man troede ogsaa at være naaet i hvert Fald et langt Stykke henimod den første Del af Program-

punktet. Imidlertid kan man vistnok med nogen Ret sige, at paa dette Punkt er det glippet; men om det er Ordningens Skyld, eller om det er deres Skyld, der administrerer Ordningen, er et Spørgsmaal, der kan blive Genstand for Forhandling.

Jeg tror, at denne Ordning kunde gennemføres paa en adskilligt bedre Maade, end det sker, men Ulykken er efter min Mening, at Administrationen af den nye Ordning hele Tiden har været overladt til Folk med privatkapitalistiske Interesser eller til Folk, som dog har Rod i den saakaldte privatkapitalistiske Samfundsordning; og ialt Fald blev Forholdet ikke, hvad det kunde være blevet, og hvad jeg antager, at mine Partifæller har tænkt, det skulde blive. Det blev tydeligt nok udtalt, at der ved Ordningens Gennemførelse maatte tages det Hensyn, at der skabtes de mindst mulige Ulemper for de private Erhverv, selv om det blev erkendt ogsaa fra mine Partifællers Side, at det ikke helt kunde undgaaes, at en saadan Ordning kom til at gaa ud over private. Men saadan som det faktisk er blevet, ser det ud, som om man næsten vilde forfølge de private Arbejdere og næringsdrivende og vil søge at støde saa mange som muligt ud i Arbejdsløshed og i de Farer, som dermed er forbundet. Fængselsarbejdet har man nu i et Omfang, som var uforudseeligt paa det Tidspunkt, da denne Ordning fik Socialdemokraternes Tilslutning. Ordningen er ført ud i Livet paa en saadan Maade, at den medfører Fare for at bringe et større Antal Mennesker ind i Straffeanstalterne, end ellers vilde være Tilfældet.

Jeg skal ganske kort dvæle ved Forhandlingerne i 1905—06. Min Partifælle, det daværende ærede Medlem af dette Ting, Hr. Martin Olsen ønskede, at der i Fængslerne skulde udføres Arbejder, som ikke ellers udføres eller kan udføres her i Landet, og henstillede, at man burde undgaa en Produktion i Tugthuset, der kan konkurrere med Erhvervene. Det ærede Medlem Hr. K. M. Klausen udtalte, at Fangerne helst skulde kunne lære noget ved Arbejdet og have Nytte deraf bagefter. Det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen udtalte, at Fangerne burde saa vidt muligt anvendes til Landbrugs- og Jordarbejde.

Jeg kan ikke undlade at udtale min fuldeste Tilslutning til disse Udtalelser. Men hvorledes er det gaaet med disse Forudsætninger, under hvilke Socialdemokraterne rejste Spørgsmaalet og gav Tilslutning til den vedtagne Reform? Det er gaaet saaledes, at der ligefrem er indført fabriks-